

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

РОЗДІЛ 4
Стратегічний менеджмент та маркетинг

РАЗДЕЛ 4
Стратегический менеджмент и маркетинг

SECTION 4
Strategic management and marketing

**ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ»
В АГРАРНІЙ СФЕРІ**

Бабицька О.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет (Україна)

Категорія «потенціал» в науковий простір економічної науки увійшла у 70-80-х роки ХХ ст., під яким спочатку розуміли здібності й можливості людини, а пізніше – характеристики потенційних можливостей ресурсів окремого суб'єкта господарювання (галузі економіки тощо). У дослівному перекладі (з англ. та нім. «potential», з лат. «potentia») потенціал означає «можливості, сили, запаси, засоби, що можуть бути використані в господарській діяльності з використанням праці.

Аналіз існуючих наукових підходів дає можливість стверджувати, що на сьогодні єдиної думки щодо трактування зазначеної дефініції не існує. Здебільшого, «потенціал» розглядають як сукупність окремих ресурсів, необхідних для здійснення процесу виробництва.

У світлі еволюційного розвитку категорії «потенціал» нами виділено два підходи, один з яких визначає його як засоби, запаси, ресурси, що можуть бути використані у виробництві для досягнення певної мети чи виконання конкретного завдання, а другий – як потенційні можливості підприємства чи галузі, людини чи держави в цілому. Спільною ознакою і першого, і другого підходів є те, що поняття «потенціал» пов'язане з досягненням цілей, результату діяльності того об'єкта, який наділений певним потенціалом.

Учені різних країн, трактування яких підпадають під перший науковий підхід щодо розуміння змісту категорії «потенціал», у своїх дослідженнях більше уваги приділяють поняттю «ресурси» - природним, сировинним,

матеріальним, трудовим, фінансовим цінностям, які можуть бути використані у виробництві продукції, виконанні робіт, наданні послуг з метою одержання додаткової вартості (С.М. Гончарова, С.В. Мочерний, Т.І. Олійник К.Р. Макконел та С.Л. Брю та ін.).

Утім, між термінами «ресурси» і «потенціал» є суттєва відмінність, яка полягає в тому, що ресурси існують незалежно від суб'єктів господарювання, а потенціал не можна розглядати відокремлено від підприємства. Якщо вести мову про поняття «потенціал» більш детально, не можна залишити поза увагою три основні види потенціалу - економічний, виробничий та ресурсний. Так, під економічним потенціалом підприємства розуміють його здатність забезпечувати власне довгострокове функціонування і досягнення стратегічних цілей на основі використання наявних ресурсів (Б.М. Мочалова, А.А. Задоя, К.М. Нужний); під ресурсним – величину наявних у розпорядженні ресурсів (М.В. Гладій, О.М. Вишневська, С.І. Кованов); а під виробничим - сукупність ресурсів певної кількості та якості, з оптимальним співвідношенням їх видів, які в процесі виробництва набувають форму факторів виробництва (В.Й. Шиян, О.В. Олійник, В.Г. Андрійчук). Отже, в основу ресурсного потенціалу підприємств покладені конкретні виробничі ресурси, однак для здійснення процесу виробництва вони повинні перебувати в органічній єдності і бути об'єднаними в рамках певної технології, тобто представляти собою систему, а виробничий потенціал визначається не лише величиною ресурсів, а й їхнім співвідношенням, якісними характеристиками, спеціалізацією господарств, технологіями та іншими суб'єктивними факторами. Тобто, між ресурсним, економічним та виробничим потенціалами є суттєві відмінності, проте, деякі дослідники ці поняття ототожнюють, що, на наше переконання, є не зовсім доречним.

У якості доведення нашого припущення скористаємося результатами досліджень відомих науковців. Так, по-перше, О.О. Капустін вважає, що відмінності між зазначеними поняттями полягають в забезпеченні (обслуговуванні) ними різних стадій суспільного відтворення: ресурсний потенціал співвідноситься з першою його стадією (закупівля сировини і матеріалів для виробничих потреб), а виробничий – проявляється на стадії виробництва, де ресурси поєднуються в технологічному процесі. Економічний потенціал пов'язаний зі стадією обміну, під час реалізації продукції та визначенні фінансового результату. По-друге, на думку В.В. Россохи, ресурсний потенціал і власне ресурси можна розглядати відокремлено від суб'єкта господарювання і його діяльності, їх можна вважати як такі, що не задіяні у виробничому процесі, тобто як незалежні. Натомість, виробничий потенціал не можна залишати за межами виробничого процесу, без зв'язку з економічним суб'єктом. По-третє, виробничий потенціал, на думку

С.І. Кованова, слід розглядати саме як систему збалансованих ресурсів, у той час як потенційні можливості ресурсного потенціалу є відомими і проявляються під час використання їх у виробництві.

Вважаємо, що найбільш вдала інтерпретація поняття «ресурсний потенціал» подана у працях О.В. Ульяновченка, під яким слід розуміти складну інтегровану економічну категорію, яка означає сукупність первинних і вторинних ресурсів, спроможних забезпечити суспільне виробництво з метою задоволення матеріальних і духовних потреб людей.

Таким чином, узагальнюючи наявні підходи до розуміння сутності ресурсного потенціалу аграрної сфери, можна зазначити, що він є складною системою, яка включає в себе окремі ресурси та їхні можливості, які в разі належного використання забезпечують отримання позитивного економічного результату.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Вайлунова Ю.Г., ассистент

*УО «Витебский государственный технологический университет»
(Республика Беларусь)*

Мировой опыт реструктуризации текстильного и швейного производства демонстрирует основные черты ее проведения, которые могут способствовать выявлению направлений развития интеграции в Республике Беларусь. Возможными путями применения данного опыта в Республике Беларусь являются характеристики реструктуризации текстильной промышленности в отдельных странах.

Германия: тесная связь текстильной промышленности с национальными банками, которые особенно активно ведут сотрудничество по финансированию компаний производственного типа. Подобное внутреннее финансирование не применимо в условиях Республики Беларусь в силу ограниченности банковских ресурсов. Однако кооперация с европейскими ФПГ позволит привести технологии производства текстильных товаров к мировым стандартам.

Франция: из средств Евросоюза во Франции был создан центр текстильных инноваций, можно было взять в лизинг новое технологическое оборудование, обучить персонал, познакомиться с перспективными технологиями, преимущественно функционируют кластерные структуры.

Страны юго-восточной Азии: привлечение транснациональных компаний и иностранных инвестиций; создание замкнутого